

Åke Edwardson

Tot in eeuwigheid

A.W. Bruna Uitgevers

1

Er prikte iets aan haar rechtervoet, onder haar tenen. Ze had voorzichtig gelopen, maar de bodem was hier bedekt met zeewier, als hoog, dik gras dat met de stroom meebewoog, bruin, akelig. Als dode bloemen.

Nu stond ze op een stuk zandbodem. Ze balanceerde op één been, haalde haar rechtervoet uit het water en zag dat die een beetje bloedde. Dat was niet de eerste keer deze zomer. Het hoorde erbij.

Ze moest opeens denken aan een klein klaslokaal waar het naar zure kleren rook en ... zure gedachten bijna. Regen tegen het raam. Vragen op een vel papier en het gekras van pennen, antwoorden die alweer vergeten zouden zijn als het proefwerk werd ingeleverd. In elk geval was ze er nu vanaf. Ze was geslaagd voor haar eindexamen en zou naar de universiteit gaan; jemig, wat was ze goed. En deze zomer, waar nooit een eind aan zou komen. *Laat er noo-ooit een eind aan komen.* De melodie kwam in haar hoofd.

De wond zou vanavond slechts nog een schrammetje zijn en dan zou ze er niets meer van merken, maar ze zou de warmte op haar huid nog wel voelen, van de zon en het zout. Na het douchen. Voor dat de avond begon.

Ze zwom een eindje en spetterde met haar benen en het water kletterde als een waterval om haar heen. Een zeilboot voer met langzaam draaiende motor de baai in. Ze kon de passagiersboten zien, hiervandaan zag ze er drie. Allemaal mensen die op weg waren naar de zuidelijke scherenkust. Ze dreef op haar rug. Ze voelde het water niet meer, het was alsof ze in de lucht zweefde. Ik kan vliegen, dacht ze. Ik kan alles doen. Worden wat ik wil. Ik kan beroemd worden. *Fame. I wanna live forever.*

Ik kan vergeten.

Het was nog steeds zomer en daarna zou ze medicijnen gaan studeren, maar het duurde nog miljoenen jaren voordat het zover was, miljoenen waterdruppels die naar zout en zand smaakten als ze

onder water was.

Het water was groen en een beetje troebel. Ze zag een schaduw, misschien van een vis. Of van een kikvorsman.

Ze zou een jaar studeren en daarna zou ze een sabbatsjaar nemen, papa kon zeggen wat hij wou. Hij zou zeggen dat ze goed was in het plannen van haar vrije tijd, maar hoe moest het met de rest?

Ze wilde niet thuis zijn.

Ze bleef zo lang onder water als ze durfde, zette zich af en probeerde hoog boven het oppervlak uit te komen.

Ze zwom terug naar de klippen, liep voorzichtig door het zeewier en hees zich op aan een uitstekende rotspunt.

De wond onder haar grote teen bloedde een beetje, maar niet erg. Ze klauterde naar de deken, pakte haar handdoek uit haar tas, droogde haar haar af, dronk een beetje water, ging op de deken zitten en knipperde een paar druppels zout water uit haar ogen. Ze haalde diep adem, en nog een keer, een diepte, vol zon die haar longen bijna deed branden. Het wateroppervlak glinsterde als van visschubben, alsof daar tienduizend vissen bewogen. Ze hoorde zwakke geluiden van de boten, die in alle richtingen voeren. Een paar boten verdwenen naar de horizon, vervaagden. De lucht boven de horizon was bijna wit, maar er waren geen wolken. Ze ging op haar rug liggen. Een waterdruppel liep van haar voorhoofd over haar wang en ze proefde het zout op haar lippen. Ze had haar ogen al dicht. In haar hoofd was alles nu rood en geel. Ze hoorde fragmenten van stemmen van mensen in de buurt, halve woorden, flarden van een lach die glinsterde als het wateroppervlak in de zon.

Ze had geen puf om te lezen. Ze wilde niets doen, alleen zo lang mogelijk hier blijven liggen. Niets doen, alleen maar voor altijd blijven leven.

De zon stond op ooghoogte toen ze haar spullen bij elkaar pakte, over de berg liep en vervolgens door het kleine ravijn naar het fiet-senrek ging. Ze voelde zich bijna draaiërig in haar hoofd. Haar schouders brandden, hoewel ze zich had ingesmeerd. Haar wangen gloeiden, maar niet erg. Vanavond zou het al minder zijn, dan zou de gloed in haar huid zijn getrokken. Het zou er goed uitzien in het licht op het terras. O la la.

Ze begon te vergeten.

Ze fietste langs de haven, laveerde tussen de mensenmassa door

die van de scherenboten naar de bussen en de trams stroomde. Wel duizend fietsers krioelden daar door elkaar. Iedereen moest op dezelfde tijd naar huis, alsof ze allemaal dezelfde gewoonten hadden. Misschien hebben we dat ook wel, dacht ze. Zo gaat dat 's zomers. Alles wordt eenvoudiger. Zonnen, zwemmen, douchen, feestvieren. Zwemmen, zonnen, douchen, feestvieren. Douchen, zonnen, zwemmen, feestvieren. Ze stopte, zette haar fiets neer, ging in de rij staan en kocht een bekertje met twee bolletjes ijs: marshmallow met chocola en ouderwetse vanille. Het ijs begon meteen te smelten, maar met een hoorntje zou het veel erger zijn geweest. Een vrouw naast haar zei dat het drieëndertig graden was. Drieëndertig graden om zes uur. "We mogen niet klagen", zei de man die rechts van de vrouw stond. "Maar toch", zei de vrouw, die misschien vijfenveertig was, of zestig. "De grond is droog."

Wat kan mij de grond schelen, dacht ze toen ze weer wegfietste. Laat hier nooit een eind aan komen. De grond komt in de herfst weer aan de beurt.

Langs het veld dat aan de andere kant van de weg in de baai zakte, rook het naar hooi. Ze fietste verder door de kleine villawijk, verhoogde haar tempo op het fietspad dat naast de tramrails liep en was binnen tien minuten thuis. Haar vader zat met een glas waar whisky in leek te zitten op de veranda.

"Daar komt een rode biet aanzetten."

Ze gaf geen antwoord.

"Maar liever dat dan een prei."

"Een prei?"

"Het wit van de prei."

"Ik ga naar boven", zei ze en ze liep de trap op. Het was whisky. Ze herkende de zware geur.

"Ik doe over precies tien minuten de barbecue aan."

"Wat eten we?"

"Spiezen met zalm en zeeduivel. Onder andere."

"Hoe laat gaan we eten?"

"Over precies vijfenveertig minuten."

Haar vader nam een slok en keek de andere kant op. Het ijs rinkelde. Zelf dronk ze wijn, of bier, maar nooit whisky.

Toen ze zich klaarmaakte, was de zon al in haar huid getrokken, de kleur was donkerder geworden. Haar kamer lag in de schaduw,

ze had de gordijnen dichtgetrokken en het licht werd gedempt, maar het rook er warm en droog, en lekker naar haarzelf, naar haar huid. Ze stond voor de spiegel, had alleen een slipje aan. Haar borsten glansden bijna net zo wit als haar tanden.

Nu rook het naar de aftersun die ze zojuist had opgesmeerd. Haar huid was al zacht geworden door het zoete water van de douche. Dat klonk mooi. Zoet water.

Haar vader riep vanuit de tuin, en net op dat moment rook ze de geur van gegrilde vis, en net op dat moment kreeg ze een enorme honger. Enorm. En dorst.

Elin's tanden blonken aan de andere kant van de tafel.

“Wat doe je morgen?”

“Zonnen en zwemmen.”

“Zullen we er nog een nemen?”

“Ik niet. Deze hakte er nogal in”, zei ze met een blik naar het bierglas op tafel.

“Je bent echt bruin geworden”, zei Elin.

“Dank je.”

“En je haar is wit geworden.”

“Ik weet niet of ik dat als een compliment moet opvatten.”

“Maar het staat hartstikke mooi.”

“In dat geval, dank je.”

“Ik wil nog wel een pilsje”, zei Elin. “Ik heb de hele tijd zo’n dorst.” Ze stond op. “Ik kan maar beter naar binnen gaan. Het duurt veel te lang voordat ze hier komen.”

Ze zaten in de verste linkerhoek van het terras, achter hen liep een doodlopend steegje.

“Jij wilt dus niet meer?”

Ze knikte. Elin liep naar de bar, ze zag haar tussen de tafeltjes laveren zoals ze zelf eerder op de dag bij Saltholmen tussen een paar kwallen door had gelaveerd.

“He”, riep ze, “ik neem er toch nog een. Een kleintje.”

Ze bleven lang zitten. De warmte hing nog tussen de gebouwen en was langzaam naar de straat afgedaald.

“Het is volgens mij nog steeds even warm”, zei Elin. “Geen zon, maar wel even warm.”

Ze knikte zonder te antwoorden.

“De avonden zijn eigenlijk het beste gedeelte van warme zomers in de stad”, zei Elin. “*Summer in the city.*”

Ze knikte weer.

“Wat ben jij opeens stil.”

“Ik voel me opeens zo ontzettend moe.”

“Het is nog maar even na twaalfen.”

“Ik weet het. Het komt waarschijnlijk door de zon.”

“Ik heb de hele dag achter de kassa gezeten.”

“Morgen is je vrije dag.”

“Daarom moet het vanavond een beetje fee-eest zijn.” Ze herhaalde het: “Fee-eest.”

“Ik weet het niet, Elin.”

“Mijn god. Toen ik het over je witte haar had, bedoelde ik dat niet letterlijk. Wit haar hoeft niet zeventig plus te betekenen. Mijn god! Nu zit je alweer te gapen.”

“Ik weet het. Sorry.”

“Nou, wat doen we?”

“Vanavond? Of vannacht?”

“Nee, ik bedoel natuurlijk een avond in november 2003.”

“Ik weet het niet ...”

“Moet ik in mijn eentje naar de club?”

“Nee”, antwoordde ze, “want daar komen de anderen net aan.”

De anderen waren drie jongens en twee meisjes, en ze voelde dat het een perfecte timing was, omdat ze geen zin had om de hele nacht door te feesten. Het kwam vast door de zon. Een overdosis zon. En nu hoefde ze niet mee om Elin gezelschap te houden.

“Nu hoef je niet mee om mij gezelschap te houden”, zei Elin.

“Wat zeg je?” zei een van de jongens.

“Het is bedtijd hier”, zei Elin en ze knikte glimlachend naar haar.

“Ik werd gewoon zo vreselijk moe, zomaar ineens”, zei ze.

“Dan ga je toch naar huis en naar bed”, zei de jongen. “Zal ik een bejaardentaxi voor je bellen?”

Ze stak haar tong uit. Hij lachte.

“Ik ga lopen.”

“Lopen?”

“Ja, lopen. Een stukje.”

“Maar dat is een heel eind. En de laatste tram is volgens mij al geweest.”

“De nachtbus dan. Misschien neem ik het laatste stuk wel een taxi.”

“Neem er nu meteen een”, zei Elin.

“Hoezo? Bedoel je dat ... ja, wat bedoel je eigenlijk?”

“Dat je niet in je eentje door de stad moet lopen.”

Ze keek om zich heen.

“In mijn eentje? Het wemelt van de mensen.” Ze keek nog een keer om zich heen. “Mensen van onze leeftijd, ook nog.”

“Je doet maar wat je niet laten kunt”, zei Elin.

“Zullen we gaan?” zei iemand van de groep.

Ze stonden op.

“Morgen om elf uur?” vroeg Elin.

“Lukt het je om zo vroeg op te staan?”

“Als we gaan zonnen lukt dat wel.”

“Je weet waar ik lig”, zei ze. Ze nam afscheid en begon in zuidelijke richting te lopen.

“Rust zacht”, zei een van de jongens.

“Wat is dat nou voor stomme opmerking”, zei Elin.

Ze aarzelde bij de taxistandplaats. Plotseling voelde ze zich fitter, alsof de wandeling een reservemotor in haar op gang had gebracht. Ze aarzelde. Keek naar het park. Hier waren evenveel mensen als op de terrasjes, bijna meer zelfs. Alles was verlicht; de bomen en struiken glinsterden in een scherpe kleur, die op de bladeren leek te zijn geschilderd. Er kwam een heerlijke koelte uit het park; die was voelbaar. Het rook lekker. En die koelte. Ze kon rechtdoor steken en op de straat erachter uitkomen. Er liepen wel duizend mensen rond, overal. Ze hoorde muziek van het terras dat rechts, aan de andere kant van de vijver, lag. Het was maar honderd meter daarnaartoe.

Iets trok aan haar, in het park. Ze stond op het gras. Daar rook het nog lekkerder. Ze hoorde overal stemmen, net als vandaag op het strand. Toen ze haar ogen dichtdeed, hoorde ze fragmenten van stemmen, scherven. Het was nu niet rood en geel in haar hoofd, eerder groen, en misschien een beetje geel. Ze deed haar ogen weer open en liep schuin het grasveld over. Overal mensen. Overal stemmen. Ze liep onder een paar bomen door en kon de straat erachter zien. Misschien twintig meter.

Ze voelde zich plotseling wakker, echt wakker, zoals 's morgens na een lange nachtrust en een lekker ontbijt.

Er ritselde iets in de bomen boven haar. Het pad leek wel een bosje. Ze zag de straatlantaarns. Het werd weer lichter, de hemel

was blauwer dan een uur geleden. Het was niet ver na enen. Het ritselde, ritselde. Ze hoorde auto's, een lach. Ze vroeg zich al af wanneer de eerste taxi de straat in zou komen rijden.

Rechts van haar ritselde het weer, een schaduw vanuit haar ooghoeken, misschien. Ze hoorde iets, een vogel. Een lach aan de andere kant. Een struik bewoog door een plotseling zuchtje wind.

Nog even en ze had het laatste stuk schuin overgestoken en was aan de andere kant. Daar zouden overal mensen zijn; ze was niet bang, en daar was ook geen reden toe. Ze wilde er bijna om lachen. Nog maar een paar passen.

2

Ze was versuft geraakt, was in een soort coma geweest, was weer ontwaakt. Was thuisgekomen. De zon was al warm, het was misschien vroeg in de ochtend. Ze was over de berg gelopen met haar gezicht naar beneden, zodat niemand kon zien wat ze had meegeemaakt, wat ze had gedaán. Wat iemand anders met haar had gedaan.

Haar kamer zag er net zo uit als anders, maar niets zou nog zijn als anders.

Ze rukte haar kleren uit, rúkte haar kleren uit, gooide alles zonder te kijken in de wasmachine en zette het juiste programma aan. Het geluid van het bruisende water was een troost.

Ze ging onder de douche staan en waste zich ónder haar huid, dat gevoel had ze. Ze bleef lang staan en wreef over haar lichaam en vernietigde alle bewijzen, terwijl de wasmachine haar ondergoed heen en weer slingerde, de bewijzen oploste, heen en weer. Er was niets meer toen de inspecteurs van de afdeling Onderzoek van de regio-recherche, Fredrik Halders en Aneta Djanali, een uur later kwamen, niets toen de technici op het politiebureau aan het Ernst Fontellplein later probeerden om tussen de vezels en de draden iets te vinden.

Teamleider Winter had hen eropuit gestuurd, Erik Winter die elke keer bang was dat het om een serieverkrachter ging. Bij twee eerdere gelegenheden had hij gelijk gehad.

Aneta Djanali zag het park toen ze erlangs reden. Het meisje had tegen haar vader en moeder gezegd dat het in het park was gebeurd. Winter had zijn mensen eropuit gestuurd. Aneta Djanali zag de hond. Geen hond om mee te spelen. Niets was om mee te spelen. Drie agenten in uniform hingen rond bij de parkeerplaats. Daar stonden ongeveer tien auto's.

“Denk je dat ze de auto's controleren?” vroeg Halders, die achter het stuur zat.

“Niet op dit moment, in elk geval.”

“Het is om gek van te worden.”

“Wat zeg je?”

“Het is om gek van te worden. Vijfentwintig agenten met de handen in de zakken en die klootzak is er misschien meteen vandoor gegaan en heeft zijn auto laten staan, en het is de auto daar in het midden. De groene Mantra. Of de zwarte Volvo.”

“Ze zijn met zijn drieën, niet met zijn vijfentwintigen.”

Aneta zag dat een van de agenten een notitieboekje pakte en de nummerborden opschreef.

“Ze beginnen nu.”

Het huis lag een eindje van de straat, achter een muur. De zee glansde aan de andere kant, slechts een paar honderd meter verderop. Halders rook de zee, zag het water, hoorde de meeuwen, zag de zeilen, een paar veerboten, een catamaran, olietanks, drie kranen op de verlaten werf aan de andere kant van de rivier. Een horizonlijn.

Het huis was zo'n vijf miljoen kronen waard, maar dat mocht hem niet beïnvloeden. Mensen hadden het recht om meer geld te hebben dan hij. Misschien was het huis nieuw gebouwd. Geïnspireerd op de Griekse architectuur. Het leek verdomme wel een heel Grieks dorp.

Hij veegde het zweet van zijn voorhoofd, voelde het zweet op zijn rug onder zijn overhemd. Aneta zag er koel uit. Dat moest wel door haar genen komen. Zwart vanbuiten en koel vanbinnen.

“Goed dan”, zei hij en hij drukte op de kleine deurbel, die amper zichtbaar was op de lichtgele pleisterkalk.

De deur werd onmiddellijk geopend, alsof de man daarbinnen op het signaal had gewacht. Hij droeg een korte broek en een overhemd, was blootsvoets, had een bruine kleur van de zon, was een jaar of vijftig en had een bril met een dun montuur en dun haar dat in de nek langer was; die hele vent is dun, dacht Halders. Rode ogen. Bange ogen. Iets nieuws was in zijn huis gekomen.

De werkelijkheid kwam twee keer binnengestormd: eerst een verkrachte dochter en dan twee smerissen in burger. Het een volgde altijd op het ander. Nooit eerder aan gedacht, dacht Halders. Wij zijn het een dat altijd op het ander volgt, het goede na het kwade, maar voor hem is het allebei klote.

Ze stelden zich voor.

De man, die Kurt Bielke heette, liet hen binnen.

“Jeanette is op haar kamer.”

“Ja.” Halders keek naar de trap. “Het duurt niet lang. Daarna gaat ze direct naar de VK.”

“De VK?”

“De vrouwenkliniek. In het Östra-ziekenhuis.”

“Ik weet wat de VK is”, zei Bielke en hij wreef met zijn hand over zijn hoge voorhoofd. “Maar moet ze daarheen?” Hij richtte zich tot Aneta Djanali. “Zelf wil ze niet.”

“Het is belangrijk”, zei Aneta Djanali. Om verschillende redenen, dacht ze.

“Kunnen we even met haar praten?” vroeg Halders.

“Ja ... natuurlijk”, zei Bielke en hij maakte een gebaar naar de trap. Toen bleef hij staan, als bevroren, voordat zijn hoofd weer bewoog. Hij keek niet naar hen. “Haar kamer is boven.”

Ze liepen de trap op en bleven voor een dichte deur staan. Aneta Djanali hoorde de geluiden van de zomer buiten. Een zeevogel lachte luid en dit werd door nog meer gelach gevolgd. De geluiden verdwenen achter de baai. Een hond begon te blaffen. Een kind riep iets met schelle stem.

De man klopte op de deur. Er kwam geen antwoord en hij klopte nog een keer.

“Jeanette?”

Ze hoorden een stem daarbinnen, maar geen woorden.

“Jeanette? De po... de politie is hier.”

Weer een woord vanuit de kamer.

“We gaan nu naar binnen”, zei Halders.

“Moet ik mee?” vroeg de man.

“Nee”, antwoordde Halders en hij klopte zelf op de deur, drukte de klink naar beneden; de deur was open en ze liepen naar binnen.

Het meisje zat in een ochtendjas op haar bed. Het was zo donker in de kamer als het maar zijn kon, achter de gesloten jaloezieën. De zon stond er vlak achter en het sterke licht probeerde de kamer binnen te dringen. Het is alsof ze er bescherming tegen zoekt in dat ene hoekje van het bed, dacht Aneta Djanali. Ze drukt zich tegen de muur. Ze heet Jeanette, niet ‘ze’. Ze heeft een naam, maar plotseling betekent dat niets, soms niet eens voor henzelf als ze slachtoffer zijn.

Nu is het mijn beurt om te praten.

Aneta Djanali stelde zichzelf en Halders voor. Hij knikte, zei

niets, ging op de bureaustoel zitten en keek haar aan, knikte vriendelijk.

Jeanettes gezicht was gedeeltelijk verborgen onder de handdoek die ze na de lange douche om haar hoofd had gewikkeld. Ze hield haar ochtendjas met een smalle hand bijeen in de hals. Aneta's ogen waren inmiddels gewend geraakt aan het schemerdonker in de kamer en ze zag de broze huid van de vingers van het meisje. Die was als het ware geweekt.

Ze had uren onder de douche gestaan. Dat zou ik ook hebben gedaan.

Aneta Djanali stelde een paar korte vragen, de kortste die ze zo tijdens het begin van het verhoor kon bedenken. De antwoorden waren nog korter, nauwelijks te verstaan. Ze moesten dichterbij het meisje gaan zitten, maar ze mochten niet te dichtbij komen. Jeanette vertelde over het park. Ja, het was laat geweest. Nee, vroeg. Laat en vroeg. Ze was alleen geweest. Ze was daar wel vaker geweest. Vele keren, ook 's nachts. Alleen? Ja, toen ook alleen.

Deze keer was ze nog maar net alleen geweest. Misschien was er enige tijd verstreken. Ze was op twee verschillende plaatsen geweest; ze vertelde waar en Halders maakte aantekeningen. Ze vertelde wie erbij waren geweest, in elk geval een poesje.

Ze waren op een eindexamenfeest geweest, een klein feest. Een kwart van de klas. Het eindexamen was alweer bijna een maand geleden.

Aneta zag de witte eindexamenpet op het bureau onder het raam. Die leek wel lichtgevend in het donker.

Aneta en Halders hadden het er in de auto over gehad. "Het heet niet eindexamen", had Halders gezegd. "Het heet 'voortgezetonderwijscompetentie', maar dat is ook een belachelijke uitdrukking."

"Waarom?" had ze gevraagd.

"Competent waarvoor? Waar zijn ze competent voor?"

"Heb jij zelf je ... voortgezetonderwijscompetentie gehaald, Fredrik?"

"Ik heb de politieschool gedaan, dat weet je toch?"

"Dat is waar. Ik dacht even dat je een extraneus was."

"Politie-extraneus?"

"Ja."

"Zo voelt het soms wel."

Een klein eindexamenfeest. Aneta verplaatste haar blik van de

eindexamenpet naar Jeanettes gezicht. Negentien jaar. Ze wilde naar vriendjes vragen, maar wist dat het beter was daar nog even mee te wachten. Nu waren de concrete feiten belangrijk, de weinige vragen over wat er was gebeurd, wanneer, hoe, wanneer, hoe, wanneer, hoe. Vragen, luisteren, kijken. Ze had dit vaak genoeg gedaan om te weten dat het voor haar als rechercheur het belangrijkste was om de gebeurtenis achter de gebeurtenis te zien, zoals zij het noemde. Een verhaal niet direct te accepteren, zonder meer. Het verhaal van het slachtoffer. Nu al na te denken over de moeilijke vraag: is het echt zo? Is het echt zo gebeurd?

Ze vroeg Jeanette Bielke te vertellen wat ze had gezien van de man die haar had verkracht.

Plotsteling zei Jeanette dat ze naar het ziekenhuis wilde, ze wilde er meteen heen. Aneta Djanali wist dat dat zou komen, of misschien al had moeten komen.

“Zo meteen. Nog één vraag. Nog heel even.”

“Maar ik wil nú gaan.”

“Kun je niet nog iets over de man vertellen?”

“Ik weet het niet meer.”

“Was hij lang?”

“Hij was groot. Sterk, of misschien durf... wil... durfde ik me niet los te rukken. Eerst probeerde ik het ... maar daarna ging het niet.”

Ze begon te huilen. Ze trok aan de handdoek en veegde ermee over haar ogen, en de handdoek liet los, viel naar beneden en haar natte haar werd zichtbaar, het lag als het ware op haar hoofd geplakt.

“Hij ... had me vastgebonden”, zei ze.

“Je vastgebonden?”

“Ja.”

“Hoe?”

“Of gebonden ... hij had een strop om mijn hals ... om mijn hals gedaan. Mijn armen ... daarna ...” Ze pakte haar hals beet. Aneta Djanali zag het nu, een rode kleur, als een smalle streep over haar keel.

Ze maakten gebruik van haar verwarring.

“Het was een soort riem”, zei Jeanette. “Hij rook niet naar een hond, maar het was een soort riem.” Ze keek Aneta Djanali nu aan. “Ik zag dat hij glom. Geloof ik.”

“Glom?”

“De riem glom. Dat geloof ik tenminste. Alsof er klinknagels aan zaten of zoiets.”

Ze schudde heen en weer, schraapte haar keel, schudde opnieuw. Aneta keek naar Fredrik, hij knikte.

“Nog een laatste vraag, Jeanette. Zei hij iets?”

“Hij zei ... iets.”

“Wat zei hij?”

“Ik hoorde niet wat hij zei.”

“Maar je hoorde woorden?”

“Ja ...”

“Maar niet welke taal?”

“Het was niet als een taal.”

“Hoe bedoel je? Niet als een taal?”

“Het was een dreun ... zonder betekenis. Hij ... hij dreunde iets op wat ik niet kon verstaan.”

Aneta Djanali knikte, wachtte. Jeanette keek haar aan.

“Hij deed het drie keer. Iets opdreunen. Misschien was het ook maar één keer. Precies op het moment dat hij ... dat hij ...”

De meeuwen krijsten buiten het raam, ze waren teruggekomen van de zee. De motor van een auto werd gestart. Een kind riep weer. Jeanette wreef met de handdoek over haar haar. Het was warm en benauwd in de kamer.

Aneta Djanali wist dat Jeanette alles had verteld wat ze op dit moment kon zeggen, en het was echt de hoogste tijd dat ze naar het ziekenhuis ging.

Ze zag dat Fredrik opstond. Alles was volgens de normale procedures verlopen: verkrachting, aangifte, eerste verhoor, toestemming voor een doktersverklaring, vervoer naar de vrouwenkliniek.

Verdomme.

Natuurlijk was het een verkrachting. Geen fantasie.

Jeanette Bielke was op weg naar het Östra-ziekenhuis, Aneta Djanali en Halders reden naar het park waar het was gebeurd.

“Wat vind jij van het signalement?”

Halders haalde zijn schouders op.

“Groot. Sterk. Donkere jas. Rook niet speciaal. Gewapend met een wurgriem. Dreunde riedels op. Of zei gewoon iets onbegrijpelijk.”

“Het kan dus iedereen zijn”, zei Halders.

“Vind jij haar geloofwaardig?”

“Ja.”

“Ik had nog meer willen vragen.”

“Je hebt gekregen wat je kon krijgen, op dit moment.”

Aneta Djanali keek naar buiten, naar de zomer. De mensen waren luchtig gekleed. Hun gezichten straalden even hard als de zon. De lucht was blauw en er waren geen wolken. Alles was ijsco en luchtige kleren en een makkelijk leven. Daarbuiten was geen tegenwind.

“Het is allemaal zo vreselijk.”

“Als dit maar niet het begin is”, zei Halders terwijl hij haar aankeek. “Je weet wat ik bedoel.”

“Zeg maar niets.”

Halders dacht na over wat Jeanette over het uiterlijk van de man had gezegd, dat wat ze ervan had kunnen zien. De verkrachter. Ze moesten het onderzoek afwachten, maar hij was er zeker van dat het om een verkrachting ging.

Ze konden nooit zeker zijn van een uiterlijk. Signalementen waren het moeilijkst. Vertrouw nooit volledig op een signalement, zei hij tegen iedereen die wilde luisteren. Niets hoefde te kloppen met de werkelijke situatie. Een en dezelfde persoon kon in de ogen, en in de herinnering, van getuigen in lengte variëren van 1.62 tot 1.97 meter.

Vorig jaar hadden ze te maken gehad met een gek die mensen van achteren neersloeg. Er was geen zichtbaar patroon, behalve dat hij hen neersloeg en hun geld stal, maar hij had de eigenaardigheid zich van opzij te laten zien; dat was waarschijnlijk het patroon, hij had een soort groet om de aandacht te trekken en daarna kwam de klap.

De slachtoffers waren over één ding vrij eensluidend geweest: hij deed denken aan de Klokkenuider van de Notre Dame: gedrongen, heel erg gebocheld, kaal, sleepte met zijn ene voet alsof hij bezig was aardappels te poten ...

Toen ze hem pakten, op heterdaad, bleek dat hij 1.95 meter lang was en dik, krullend haar had. Hij had in de eerste de beste soapserie als jeune premier kunnen optreden.

Het was van zoveel afhankelijk. Wat men zag. De duisternis. De lichtval. De schrik en de angst. Vooral de schrik.

Hij sloeg af en parkeerde de auto. De geüniformeerde collega's waren er niet meer. De omgeving was afgezet, twee technici kropen over de grond. Een groepje kinderen stond voor het verste afzetlint

te fluisteren en te kijken. Volwassenen liepen langs, bleven staan en liepen verder.

“Iets gevonden?” riep Halders. De technici keken zonder iets te antwoorden op en weer naar beneden. Halders hoorde een hond even blaffen, hij zag de hond en zijn geleider.

“Iets gevonden?” herhaalde hij tegenover de hondengeleider.

“Zack rook daarginds iets, maar het is met de wind verdwenen.”

“Of in een boom”, zei Halders, omhoogkijkend.

“Was jij er vorig jaar bij toen we die klootzak grepen die probeerde zich in een boom te verstoppen?” vroeg de hondengeleider.

“Ik heb erover gehoord.”

“Deze bomen zijn schoon.”

“Hoe is hij hier dan vandaan gegaan?”

“Gerend, neem ik aan. Of hij is weggereden. Je moet maar even met de technici praten.”

“Ja.”

“Maar waarschijnlijk zijn er geen sporen. Het is zo verdomd droog.”

Halders keek om zich heen. Aneta Djanali keek naar de technici. De hondengeleider bleef staan. Zijn herdershond bestudeerde Halders en vervolgens de technici. Halders keek nog een keer om zich heen, deed een paar passen.

“Ben jij hier al eens eerder geweest?” vroeg hij aan de hondengeleider.

“Hoe bedoel je? In verband met een misdrijf?”

“Ik heb het niet over je privé-leven, Sören. Ben jij hier al eens eerder geweest in verband met een verkrachting?”

“In dit park?”

“Ja. Op deze plek.”

Halders stond vlak voor het kleine afgezette gebied; het zag er belachelijk uit, alsof het door de kinderen was gedaan die daar nog als toeschouwers stonden. Rechts lag de vijver. Die glansde roze door de flamingo's die op één poot in het water stonden.

De technici kropen rond in het struikgewas.

Daarnaast stonden twee bomen. Ongeveer drie meter hoog. Esdoorns? Er was een soort passage tussen de twee bomen, breed genoeg voor een mens om er te lopen. Het was er schaduwrijk. Een groot rotsblok vormde een grotachtige spleet achter de bomen. De technici bewogen daar nu, gingen de grot in.

Een perfecte plek voor een verkrachting.

Mijn god, dacht Halders. Hij zag het nu. Het was h er.

Het geasfalteerde pad was daar tien meter vandaan, maar het had evengoed honderd meter kunnen zijn. Duizend. Achter de parkeerplaats lag een kleine straat. Een heg scheidde de auto's van het park. De verlichting in het park was een lachertje. Hij had hier wel honderd nachten gelopen, en de verlichting was eerder een belemmering dan een hulp. Ze hadden er niets aan gedaan, ondanks wat hier was gebeurd.

Een perfecte plek. Het was alsof de schaduw tussen de bomen stond te wachten.

Hij had het niet meteen gezien.

“Deze plek?” antwoordde de hondengeleider. Hij keek om zich heen. “Nee, ik geloof het niet.” Hij keek naar Halders. “Hoezo?”

“Het is al eerder gebeurd”, zei Halders.

“Ik kan je niet volgen.”

“Het was hier.” Halders keek zijn collega aan. “Verdomme, S ren, het is dezelfde plek. Het is dezelfde pl k.”

“Hoe bedoel je?”

“Werkte jij vijf jaar geleden niet in de stad?”

“Ik ben hier vier jaar geleden gekomen.”

“Maar je kent de zaak-Beatrice toch wel?”

De hondengeleider keek Halders aan.

“Beatrice? Het meisje dat vermoord werd?”

“Vijf jaar geleden. Ze werd eerst verkracht. Verkracht en vermoord.”

“Natuurlijk weet ik dat. Ik heb er destijds over gelezen. We had...”

“Het was hier”, zei Halders.

“Hier?”

“Het is hier gebeurd”, zei Halders tegen de hondengeleider en tegen Aneta Djanali, die bij hen was komen staan. “Beatrice werd hier gevonden. Precies op deze plek. Ze lag daar in die spleet”, zei hij met een knikje naar de plek waar de technici bezig waren. “Ze lag tussen de bomen. Het is daar net een grot.”

Verkracht en gewurgd met een hondenriem, dacht hij. We hebben de riem nooit gevonden, maar zo was het.

Hij zag dat de hond zijn blik naar de grot en weer terug volgde; de hond rukte aan de riem en werd daarna rustig.

3

Winter voelde de vaste greep van haar handje om zijn vinger. Elsa klokte een groet. Hij gaf haar een zoen achter haar oor, ze lachte, hij blies zachtjes op haar hals en ze lachte opnieuw.

Hij was nog niet echt gewend aan deze lach en dit klokkende geluid dat lang in het appartement kon blijven rondrijven. Zijn dochter was bijna vijftien maanden. Haar geluiden rukten de stilte van de muren alsof het droog behang was. Dat zo'n klein lichaam zulke harde geluiden kon voortbrengen.

Angela kwam uit de keuken, ging in een van de fauteuils zitten, knoopte haar geruite overhemd open en keek naar Winter en Elsa die op de deken op de vloer zaten.

“Ontbijt”, zei ze.

Winter blies achter Elsa's oor.

“Tijd om te ontbijten”, zei Angela.

Elsa lachte.

“Volgens mij heeft ze geen honger”, zei Winter en hij keek naar Angela.

“Geef haar maar, dan zul je wel zien.” Ze begon te lachen. “Maar dit is de laatste keer. Ik blijf geen borstvoeding geven.”

Hij droeg het meisje naar Angela in de fauteuil. Ze was nog steeds licht, als een veertje.

Winter zag de mappen op het bureau toen hij zijn kamer binnentapte. De zon had de naar zomer ruikende muren al opgewarmd. Nog twee maanden en daarna zou het een hele tijd duren voordat hij dit allemaal weer zag. Een jaar. Hij zou een jaar vaderschapsverlof nemen, en wie zou hij zijn als hij daarna deze sombere kamer weer binnentapte waar bijna alle gedachten een kwelling waren om te denken?

Zou hij überhaupt terugkeren?

Wie zou hij dan zijn?

Hij liep naar de wastafel en dronk een glas water. Hij voelde zich uitgerust. Elsa had al vroeg besloten om van acht uur 's avonds tot acht uur 's ochtends te slapen. Hij en Angela hadden het goed getroffen.

Soms huilde Angela, 's nachts. De herinneringen kwamen nog steeds terug, maar tegenwoordig steeds minder vaak. Hij had haar niet gevraagd wat er die dagen in die kamer in die flat was gebeurd, voordat hij was gekomen. Niet in het begin, niet meteen. Ze vertelde het 's nachts, in gepijnigde zinnen.

Nu was het vrijwel opgehouden. Ze kon uren achter elkaar slapen.

Het was nog geen vijftien maanden geleden gebeurd.

Hij ging achter zijn bureau zitten, sloeg de bovenste map open en pakte de papieren en foto's. Hij hield een van de foto's omhoog. Het rotsblok. De bomen. Het grasveld en het pad. Alles kwam hem bekend voor, als een ziekte die na jaren weer terugkomt. Een kankergezwell dat is weggesneden, maar toch weer gaat groeien.

Jeanette Bielke leefde in elk geval nog. Ze wachtten op de resultaten van de onderzoeken.

Hij stond met de foto in zijn hand op en deed het raam open. De zon stond aan de andere kant van de stad. Hij snoof de lichte, bijna gewichtloze geuren van de zomer op. Hij dacht aan Elsa. Er werd op de deur geklopt en hij riep "kom binnen". Halders stond in de deuropening en Winter gebaarde naar de bezoekersstoel, maar bleef zelf bij het raam staan.

"Er heeft volledige gemeenschap plaatsgevonden", zei Halders. "Ik heb het verslag net gekregen. Puur technisch, bedoel ik. Maar het is natuurlijk een verkrachting."

"Wat staat er nog meer in?"

"Dat het verhaal van het meisje waarschijnlijk klopt."

"Waarschijnlijk?"

Halders haalde zijn schouders op. "Je weet hoe het gaat."

Winter gaf geen antwoord. Halders wees met een knikje naar de mappen op het bureau.

"Je hebt ze laten komen, zie ik."

"Ja."

"Heb je er al naar kunnen kijken?"

"Alleen naar deze foto", zei Winter en hij hield de foto omhoog.

Bij Winters elleboog zag Halders ook een krantenknipsel met een foto van Beatrice Wagner.

“Is het toeval?” zei Halders.

“De plek? Tja ... het is niet de eerste keer dat iemand in het park wordt overvallen.”

“Maar niet op die plek.”

“Maar wel in de buurt.”

“Nooit op die plek”, zei Halders. “Jij kent de plek. Ik ken de plek.”

Het is waar, dacht Winter. Hij kende dat deel van het park. Sinds de moord op Beatrice was hij daar vaak teruggeweest. Had staan kijken naar de mensen die daar rondliepen. Halders had hetzelfde gedaan. Een paar keer waren ze elkaar tegengekomen. Jij bent geen verdachte, had Halders een keer gemompeld.

Ze zochten een gezicht, een beweging. Een bepaald gedrag. Een stem. Een voorwerp. Een ceintuur. Een wurgriem.

De dader keert altijd terug. Alle politiemannen wisten dat. Alle.

Op de een of andere manier keert hij, ooit, weer terug. Na vijf jaar komt hij terug, of na tien jaar. Om door te gaan. Of gewoon om er te zijn, te ademen, zich te herinneren.

Dan moest je er zijn. Als hij daar was, en als degene die de daden had gepleegd net op dat moment op het pad verscheen en hij, Winter, zou het weten, zou het echt wéten, dan zou het geen toeval zijn. Het had niets met geluk te maken. Het had niets met toeval te maken. En precies op dat moment, toen hij de foto nog steeds in zijn hand had en naar Halders keek die onder zijn linkeroksel een transpiratievlek op zijn overhemd had, precies op dat moment wist hij dat het zou gebeuren. Hij zou hem tegenkomen en het zou zijn alsof de nachtmerrie de werkelijkheid binnenstapte. Het zou gebeuren.

“Die klootzak is weer terug”, zei Halders.

Winter antwoordde niet.

“Dezelfde modus operandi.” Halders wreef met zijn hand over zijn stekeltjehaar. “Dezelfde plek.”

“We moeten het meisje nog een keer spreken.”

“Ze gaat vanmiddag naar huis.”

“Ga erheen.”

“Ja.”

“Hoe was het met de ouders?”

“Vertwijfeld.”

“Niets vreemds?”

“Aneta lette natuurlijk extra goed op, toen ik met het meisje

praatte.” Halders knipperde met zijn linkeroog, alsof hij een tic had. “Nee. De vader was trillerig en had een kater, en zo’n gebeurtenis is natuurlijk niet bevorderlijk voor het genezingsproces.”

Halders keek Winter aan.

“Hij is terug, Erik.”

“Ik ga lezen.”

“Hoeveel heeft hij er gepakt? Destijds? Drie slachtoffers, van wie er een is gestorven?”

“Hm.”

“Misschien moeten we weer met die meisjes gaan praten.”

Winter gaf geen antwoord. Halders stond op.

“Fredrik?”

“Ja?”

“Ik voel hetzelfde als jij.”

“Ja.”

“Ik kan Beatrice ook niet vergeten.”

“Nee.”

“Niet alleen omdat de zaak niet is opgelost.”

“Ik begrijp wat je bedoelt.” Halders ging weer zitten. “Zo denk ik er ook over.” Hij krabde aan zijn hoofd. Winter zag dat de andere oksel ook transpiratieafdrukken op Halders’ overhemd achterliet. “Je merkt het hier op het bureau. De mensen praten erover.”

“Ik ga het oude patroon bekijken”, zei Winter met een gebaar naar het materiaal op zijn bureau.

“Er komt er nog een”, zei Halders. “Op dezelfde manier.”

“Rustig nou maar.”

“Ja, ja, goed. Eén verkrachting tegelijk.”

Ze hoorden sirenes uit het oosten. Iemand riep iets onder Winters raam. Een auto werd gestart. Halders wreef over zijn hoofd.

Winter nam plotseling een besluit.

“We gaan erheen. Nu.”

Iedereen had een korte broek of dunne rok aan. Het was meer dan dertig graden. Hij vond dat er ongewoon veel mensen in de stad waren. Ze zouden op de klippen moeten liggen.

“Het is uitverkoop”, zei Halders en hij wees naar het winkelcentrum Nordstan. “Zomeruitverkoop met droomprijzen, het is een feest om te winkelen.”

Winter knikte.

“Ik zou zelf eens moeten gaan kijken”, zei Halders.

“Ja.”

“Daar maak jij je natuurlijk niet druk om, maar voor een gescheiden man met twee kinderen is het allemaal erg duur.” Hij keek opzij naar Winter. “Hoge alimentatie.”

Winter knikte.

“Maar ik klaag niet.”

“Hoe oud zijn je kinderen?” vroeg Winter.

Halders keek verrast.

“Zeven en elf”, zei hij na een poosje.

“Een jongen en een meisje, toch?” Winter reed over de Allén. Hij was de enige auto in de middelste baan. Opeens was al het andere verkeer verdwenen. Hij knipperde met zijn ogen en de auto’s waren terug.

“Eh ... ja. Mijn zoon is de oudste”, zei Halders.

“Delen jullie de zorg?” vroeg Winter.

Halders keek hem aan.

“Door de week wonen ze bij Margareta en om het weekend bij mij.” Hij keek weg, naar de rivier, en weer naar Winter. “Soms komen ze vaker. Of we gaan samen ergens heen. Dat verschilt van keer tot keer.” Halders’ gezicht had zich gesloten, Winter zag zijn profiel. “Ik probeer altijd iets leuks te verzinnen.”

Winter stopte na een blik in de achteruitkijkspiegel voor oranje. Een groot gezin uit een ander land stak de straat over: plattegrond, grote ogen, makkelijke schoenen. Een jongen van een jaar of tien en een meisje van zeven keken naar hen en liepen achter hun ouders aan, die een kinderwagen met twee kleine kinderen voortduwden.

“Hoe gaat het bij jullie?” vroeg Halders. “Met de kleine. Huilt ze ’s nachts veel?”

“Helemaal niet.”

“Hannes had last van krampjes”, zei Halders.

“Hm.”

“Het was vreselijk. De terreur heeft vier maanden geduurd.”

“Ik heb erover gehoord”, zei Winter. Het klonk bijna verontschuldigend, dacht Halders. Alsof hij het te makkelijk had.

“Het was het begin van het einde”, zei Halders, en toen waren ze er.

De plek bood een even trieste aanblik als altijd. Toen, vijf jaar geleden, hadden de technici hier bladeren, gras, stukjes schors verza-

meld. Net als nu. Toen was Winter inspecteur geweest, en ongeduldig. Halders was ook inspecteur geweest, maar een beetje minder ongeduldig, en nog steeds getrouwd. Elke dag terug naar een woning vol leven.

Maar deze keer is het geen moord, dacht Winter. Twee vrouwen liepen langs met een kinderwagen. De zon bevond zich achter het gebladerte. Ze hoorden de stemmen van kinderen die in de vijver zwommen. Een man lag uitgestrekt op het grasveld, op vijftig meter afstand van de plaats delict. Of de vindplaats, of hoe je het ook maar moet noemen bij een verkrachting, dacht Winter, en hij zag dat de man op het grasveld opstond, heen en weer waggelde, weer ging zitten, een bruine papieren zak pakte en op de klassieke manier begon te drinken, zonder de fles uit de zak te halen.

“En geen getuigen”, zei Halders.

Winter keek naar de dronkelap.

“Hebben we aan de zwervers gedacht?” zei hij, vooral tegen zichzelf.

“Toen? Die waren er niet”, zei Halders.

“Nu.”

“Ik weet het eerlijk gezegd niet”, zei Halders.

“Hier hangen er vast wel een paar rond.” Winter zag dat de man een nieuwe poging deed om zich te verplaatsen, en nu lukte het hem een eindje te lopen. “Vooral nu, in de zomer.”

Halders volgde zijn blik en pakte zijn mobieltje.

Vijf minuten later kwam er een patrouillewagen tussen de parkbezoekers aanrijden en Halders wees naar de dronkelap, die nog steeds als een koorddanser over het brede grindpad liep.

Ze zagen dat de man werd aangesproken en in de auto werd gezet.

“Zullen we hem meteen ondervragen?” zei Halders.

“Vanmiddag”, antwoordde Winter. Hij liep naar het rotsblok en de bomen, ging de passage in. Dezelfde plek, dezelfde grot.

Het was al avond toen hij naar huis liep. De Avenyn was vol mensen. Angela kwam hem bij de kruising tegemoet. Elsa sliep. Het was kwart over acht.

Hij was na enen een uurtje naar huis gegaan, nadat Halders en hij in het park waren geweest, en had met Elsa op de deken gespeeld, had haar achter haar oor geblazen.

Ze liepen een zijstraat in en moesten een paar minuten wachten

voor een tafeltje buiten. Hij bestelde een pilsje van de tap en een goed merk mineraalwater voor Angela.

“Je ziet er moe uit, Erik.”

“Dank je.”

“Het staat je goed.”

“Ik weet het.”

Hij dronk van zijn bier, wreef met zijn hand over zijn ogen en keek toen naar Elsa. Ze sliep met haar hoofd opzij. Er liep wat speeksel van haar mond naar het knuffeldekentje en hij strekte zich naar voren en haalde het voorzichtig weg, alleen om haar weer te kunnen aanraken.

Hij keek op en zag Halders aan de overkant van de straat. Halders keek hun kant uit en Winter gebaarde hem te komen, maar Halders schudde zijn hoofd en wees op zijn horloge. Toen bedacht hij zich echter en kwam naar hen toe. Hij groette Angela door haar een hand te geven en keek naar de slapende Elsa.

“Erik heeft me verteld van het wonder”, zei hij.

“Dat mag ik toch hopen”, zei Angela.

“Ik bedoel de goede slaap”, zei Halders met een glimlach. “Van acht tot acht.”

“Nog wel”, zei Angela. “Waarom kom je niet bij ons zitten, Fredrik?”

Halders keek weer op zijn horloge.

“Dat is een bevel”, zei Winter.

“In dat geval”, zei Halders. Hij ging zitten en maakte een gebaar naar een meisje met een zwarte schort.

Drie meisjes van een jaar of achttien, negentien liepen langs en glimlachten naar Elsa. De meisjes glimlachten naar Winter en Angela en van de weeromstuit misschien ook wel naar mij, dacht Halders.

Iemand in de bar zette de muziekinstallatie aan.

Ik wil jou vanavond in het donker hebben. Ik verlang naar je. Ik zweef naar voren. Laat er nooit een eind aan komen.

“Een oude hit”, zei Halders. “Freestyle. Is weer in de mode, zoals zoveel andere dingen.” Hij dronk alsof hij enorme dorst had. “Dit wordt een zomer om nooit te vergeten. Het blijft zo tot in september.”

“Ben je helderziend?” zei Angela met een glimlach.

“Helaas”, zei Halders en hij keek Winter aan.

“We verdienen de warmte”, zei Angela.

Halders keek Winter weer aan.

Al voordat hij echt wakker was en zijn hand naar de telefoon op het nachtkastje had uitgestrekt, wist hij wat er aan de hand was. Het zat nog in zijn droom, ging verder in de nacht, die je kon aanraken, ruiken. Het was alsof hij wist wat de stem in de hoorn zou zeggen.

Helderziend.

Hij keek naar Angela, terwijl hij luisterde. Hij kon het topje van Elsa's hoofd in haar bedje zien.

“Ja, ja”, zei hij in de hoorn. “Ja.”

Hij belde Halders. “Ik wil dat je meegaat”, zei hij.

“Natuurlijk ga ik mee”, zei Halders.

Winter reed in het ochtendlicht, dat nuances van melk en spinazie had. Precies zo.

Ze zagen elkaar op de parkeerplaats. Halders zag er heel gespannen uit, een spiegelbeeld van hemzelf.

Ze hadden geblinddoekt naar de vindplaats kunnen lopen. Er was geen andere plek.

Het was er nu verlicht, een bleek elektrisch licht dat weldra niet meer nodig zou zijn. Technici liepen overal in het rond. Het waren er meer dan ooit. Hij zag ook meer uniformen dan ooit. Meer publiek dan ooit. Het was anders als je om vier uur 's ochtends in november een ontdekking deed dan wanneer het een vroege juli-ochtend was met een temperatuur van boven de twintig graden. De mensen waren nog niet naar huis gegaan en bleven aan de rand van het park hangen. Winter liep naar de bomen met het rotsblok en de passage daartussenin, en hij zag de benen van het meisje als twee witte stokjes en daarna de rest van het lichaam, alles behalve het hoofd, dat nog in de schaduw lag.

Hij had daar kunnen stoppen, teruggaan naar zijn treurige kamer op het politiebureau, de mappen openen en lezen wat hier was gebeurd. Hij wist wat er was gebeurd en dat bleek ook te kloppen, later, toen de sectie was verricht en hij alle feiten had die op dat moment beschikbaar waren.

Maar nu was het nog steeds ochtend. Hij zag de arts, een nieuwe van wie hij de naam niet kende. Hij zag er jong uit. Kwam hem begroeten. Zei een paar dingen die hij registreerde.

Ze was gestikt omdat iemand haar keel zo hard had dichtgesnoerd dat het niet langer mogelijk was om te ademen. Iemand had andere dingen met haar lichaam gedaan, nog onduidelijk wat.

Haar portemonnee lag nog in haar handtas die Winter op de grond zag liggen, niet ver van haar hand.

Strek dan toch je hand uit en pak je tas, dacht hij. *You can do it.* Je kunt het nog steeds doen.

Ze was een jaar of achttien, negentien. Hij kon gaan kijken als hij dat wilde, maar op dit moment wilde hij niets aanraken. Ze-was-achttien-geweest. Dat was wat het zou worden. Ik stop hier. Het werd niet meer dan achttien, hoogstens negentien. Geen volwassen leven, geen gezin, geen borstvoeding, geen kinderwagen, geen krampjes, geen scheiding.

Halders stond naast hem. Met zachte stem zei hij iets tegen een van de technici. Een nachtvogel liet een geluid horen dat Winter ergens aan deed denken. Niet aan de situatie. Die kende hij ook zonder ondersteunende geluiden wel.

Zaklampen schenen in de spleet. Hij zag een gezicht op de grond. Het leek zich op een eigenaardige manier nog steeds in de schaduw te bevinden.

Hij hoorde een melodie in zijn hoofd. *Ik wil je vanavond in het donker hebben.* Het terras gisteravond. Is ze daar langsgelopen? Is ze daar net langsgelopen met haar vrienden? *Ik vlieg, ik zweef naar voren. Laat er nooit een eind aan komen. Als ik je nu niet neem, neemt iemand anders je. Weg van mij.*